

ieri în Temisioră, unu domnu ce se tiene bine informatu si carele chiar sosi de la Pest'a, mi comunică cu facia triunfanda, că avem se neacceptam catud eurendu la „mari favoruri”; adeca: supremul comite alu Carasiului, dlu Faur ar fi menitu de membru la septembiratu, éra in locul lui ar fi destinat — ghicit cine? dlu V. Bogdanu, cel'a pentru carele s'a espusu si necagitu amatulu nostru potu Argus. Bucurati-va Logesienilor!

Inca un'a am inticlesu totu de la `acel domn bine-informatu: de multu se vorbesce că romanulu presiedinte de astadi a septembviratului ardelénu, dlu Lad. Popu, are se fia misicatu din acel postu de mare influentia; acum s'ar lucra seriosu a-lu tramite de supremu comite in care- va comitata transilvanu, dora — la Deva. Frumose aspecte. Escelintia, „Hie Rhodus, hie salta!”

In Temisiora ministeriali cu Klapka loru vreu se-si faca de capu. Abusurile, coruptiunea, volniciele oficiose — dupa ce vatemara si intrainara tóte sufletele mai seriose, acum vedu că — totu nu vor poté invinge, éra de despectul comunu nu vor scapá neci intr'unu casu. Si apoi ast'a e portare si politica de 6-meni intielepti, patrioti, constitutiunali! — Vrendu-nevrendu éra mi vinu a minte „barbarii moderni” a lui Trefort!

Incheiu cu incredintarea, că astadi atentiuinea intieligintiei romane din tóte partile nóstre este indreptata asupra actului de alegera, ce are se se intempe in 22 aprile n. in Logosiu. Neci candu o alegere n'a fostu petrecuta d'ata's interesu, cu atata' incordare, casí acésta. S'a latitu faim'a, că si candidatulu natiunalu d. Ales. Mocioni si inca mai multi dintre cei mai de frunte conducatori ai nostri, ba inca si unii straini insemnati vor se acuraga ca se fia de facia si se véda cu ochii loru acea alegere si misieliele ce ar incercá érasi contrarii nostri.

Beiusiu, 10 aprile 1869.

De mai multu timpu se parea, că spiretul natiunalu romanu din opidulu nostru ar fi amortit si s'ar fi retrasu intre muriu gimnasiului vulcanianu, unde surculii Romei vecchie adunati mai din tóte anghiuurile Romanimei au ocasiuni mai dese si medilóce mai multe d'a-face se vibreze si cérdele cele mai intiepenite dicu intiepenite prin crescere domestica sinistra si prin impregiurari fatale; dara geniulu Romanimei asta medilóce d'arumpe ghiat'a, ce se parea că cutropesce spiretele, si anume societatea de lectura a tenerimei gimnasiale si-propuse a serbá si estimpu aniversarea mortii fericitului Samuil Vulcanu cu una productiune literaria, ce se si intempla in 25 decembre a. t. (Corespondint'a acésta e data din 10 i. c. deci face reportu semestralu. Red.) N'am de scopu a descrié acésta producțiu literaria, atata' nu potu se nu amintescu că producțiuile tenerimei causara insufletire generale in asultatori, si detersa óresi-cum impulsu spre desvoltarea mai larga si mai eficace a vietiei natiunali, ce se parea că stagnéza in totu districtulu.

Totu cu acésta ocasiune conducatoriulu societati de lectura cutesă a-si esprime sperant'a si credint'a că memor'a lui Vulcanu va se stringa mai tare baierile caritatii fratiesci si ale concordiei intre fratii de-unu sangue, si inca de sange romanu, si va face, ca si in acel timpu, ce nu e departe, candu se vor alege oile din capre, se ne grupamu cu totii pre langa acel'a-si standardu natiunalu comunu, ca au se invingemu cu gloria aretandu lumei, că romanulu nu-si parescesce sangele seu, au in casulu fatal se cademu, dara se cademu cu onore. Multiamita ceriului, că acésta sperantia si credintia expresa cu sfiala si temere, s'a implitu in modulu celu mai eclatante in mai multe directiuni.

Intielegint'a romana de aici pretiuindu nesuntiele cele nobile si salutarie ale tenerimei, decise mai tardiu a arangia unu balu natiunalu in favórea bibliotecei societati de lectura, vrendu prin acésta nu numai a remuneră zelulu celu fierbinte natiunalu alu jumini, ci si a-i tinde mana de ajutoriu intru cultivare si desvoltare ulteriora. Decisiunea intieligintiei se cuprinse cu bucuria nespusa din partea tuturor romanilor binesemtitori, cari vediura, că viéti'a nóstra natiunala va se se manifesteze intru tóta viosfa sa. Domnului

Ioane Vasiu, bravulu atletu natiunalu (nesminitu că nu se intielege trist'a bravura ce si-a castigat'o dsa la Cou in afacerile ovreesci si in cele latte afaceri pentru — precum dice insusi — „burta.” Red.) se concrediu conduserea agendelor pentru arangierea balului; Dsa ca toteuna se supuse si acum cu totu devotamentulu increderei comune si nu crutia fatigiele cele multe, ci facu, ca balulu se reesa catu mai splendidu, ca asiá de o parte se arete strainilor inganfati, că intielegint'a romana si-precepe misiunea si e in stare nu numai a rivalisá cu densii, ci a-i si intrece, éra de alta parte se insufla incredere si in acele anime, care incepeau se despere despre vitalitatea natiunei. Multiamita fatigielor numitului barbatu (Daca unu singuru balu la dumevóstra costa fatigie, — apoi causele natiunale ce vor costá? jocuri! dà, dupa asta chibzuéla. Red.) si conlucrarei fratiesci a celorlalți, balulu se tieni in 8 februarie cu succesulu celu mai imbucuratoriu. Nu me sentiu chiamatu a descrié cu de amenuntulu tóte frumsetele si alegant'a balului, ci me marginescu a insemná acelle momente, cari au contribuitu mai multu spre insufletirea natiunale. Sal'a erá decorata cu multu gustu in colorile nóstre natiunale, printre cari din deferintia cuviintioasa catra strainii invitati se vedea si colorile asiá-numite a tie-rei. (Bine ar fi déca acelea s'ar luá toteuna de colori ale tieriei si nu ale unei natiuni singurative, intr'acestu casu n'am avé nici o exceptiune.) Si prin decorarea salci precum si prin impartirea jocurilor romanii abserbara pre deplinu legile cuviintiei, nefindu indatati a intorce óspiloru invitati cód'a lingurei. In ordulu jocurilor erau insirate pre langa dantiurile nóstre natiunale si cateva dantiuri sociale europene. De multu nu s'a vediutu intr'acestu opidu asiá de frumosa cununa de romani adunati la balu cu tipu curatu si expresu natiunalu. Insufletirea erá mare, dura culmea si-o ajunse catra mediul noptii, candu vécea arangiatorului resună: Vinu calusierii. Acum d'odata toti acursera in sal'a de jocu si se grupsa intr'unu cercu indesatu lasandu loculu din centru liberu pentru calusierii, ce se acceptau. Fia-care cercá se capete loculu celu mai bunu, ca se-i pôta vedé mai bine; cei mai mici de statura se rogau de eci inalti, ca se-i lase mai nainte. Music'a incepe Batut'a si dintr'unu despartimentu laturalu éca esu totu parechia 8 teneri gimnasiali: Augustinu Rutenberg, Moise Toma, Dionisiu Bucescu, Mihaiu Veliciu, Ioanu Clintocu, Teodoru Maiorul, I. Bursu si Aleșandru Campianu imbracati in vestimente natiunale tieranesce gatite anume spre acestu scopu, jocandu linu figur'a antai'a si a dôu'a a Bututei. Ochii tuturor'a poteau admirá frumséti' vestimentelor pana ce ajunsera jocatorii in centru, candu apoi se incepù Calusieriu. Acum atentiuinea cea mai incordata era tientita asupra figurelor de dantiu. Ca se nu cugete cine-va, că vestimentele ar fi fostu camese curte crisanesci dupa unguria, cauta se amintescu că tenerii erau imbracati in camesi de langime proportiunata cam pana catra genunchi, cu manee largi imprestite cu multa elegantia; preste camesile albe erau incinsi jocatorii cu brene mandre natiunale. Nici drag'a de opinca, atatu de batjocorita, n'a lipsit; la nodeie fie-care jucatoriu avea mai multe zurgalaie, a caror'a sunetu se imbiná cu sunetului musiciei. Tóta figur'a jocatorilor era pitoresca si atragatória, mai vertosu ne-a suprinsu unu fiu alu Bucovinei cu plete dese, asiá catu ti se parea, că vedi unu voinic de la tiéra. Intre aplause stórse de admiratiune si suprindere jocara tenerii tóte figurile cu gravitate si regularitate perfecta in catu s'ar fi potutu alaturá ori-carui baletu din cetatile cele mari. Publicul era entusiasmato in gradulu celu mai supremu si cerea repetirea jocului, mai vertosu putenii straini nu poteau admirá din destulu rutin'a si tienut'a exemplaria a tenerilor; din respectu santicarii inse nu cutesaramu a lasá repetirea jocului, macar că tenerii l'ar fi continuatu pana la diua, cu atata animositate lu jocau. Multi erau de facia, cari n'a mai vediutu acestu jocu plinu de gravitate si arte gimnastica. Dupa calusieru urmă paus'a, candu fia-care, dara mai alesu jocatorii aveau lipse de óre cata recreatiune. Sub pauza lauturii tiegani delectara si publicul nejocatoriu cu mai multe hore natiunale, mai cu séma cu hora' cea atatu de placuta a lui Romanu, la a careia audiu salta anim'a romanilor de pre aici,

si va saltá acum si mai tare, că acel'a-si Romanu li a arestatu calea victoriei. *) După pauza s'au continuat jocurile cu acel'a-si viosfa pana la diua alba, candu dupa cinci óre inceputa a se rarei ospetii. La splendorea acestui balu, care fu presemnului invingerii mai tardive, a contribuitu multu si venerabil'a matrona a balului contésa Anna Porcia nascuta Popoviciu.

Ce se atinge de venitulu balului acel'a a fostu la casa 228 fl. 30 cr. v. a. éra din provincia au incursu pana acum 81 fl. 50 cr. v. a. si sperámu, că onoratii domni caror'a s'a tramsu bilete de invitare, nu vor pregeagá nici d'acum nainte a concurge cu marinimósele loru ajutorice spre scopulu celu nobilu, ce-lu urmarese tener'a nóstra societate de lectura. Spectatulu domn Ioanu Vasiu, presidele comitetului de balu primește si mai departe ofrandele si le transpune destinatiunei loru; numele contribuitorilor se induc in analele societati, ca si junimes posterioara se véda, cine a contribuitu la procurarea funtanilor de sciintia. Credu că nu este de prisosu a aminti aci, că bibliotec'a societatei de lectura e desclinita de biblioteca gimnasiului si stă sub veghiarea superioritatii gimnasiale. Catu de curundu vom publica si catalogulu acestei biblioteci, care are se fie de mare importantia si pentru districtu adunandu dupa potintia tóte productele literarie romanesci. Fiindu vorba despre bibliotec'a tenerimei gimnasiale esprimemus si cu acésta ocasiune sincera multiamita tuturor a celor redactori si editori de diurnale romanesci, cari ne-au onoratu pana acum cu foile loru si rogâmu si pre altii, caror'a li sta in potintia, se binevoiesca a usiora si tenerimei cunoscerea miscamintelor lumiei.

In privint'a balului mai amintescu cu placere, că onoratulu domnul negotiatoriu Demetriu Negreanu ni-a facutu mai multe sierbitie mai alesu prin aceea, că a binevoitou in sér'a balului impreuna cu conducatoriulu societati a portá sarcin'a destulu de grea de casieriu, dreptu ce merita recunoscinta distinsa.

Titu Rufu.

Protocolul Siedintiei VI (ordinarie)

tinute din partea directiunei asociatiunei natiunale aradane pentru cultur'a poporului romanu, in Aradu, in 10 aprilie nou, 1869

de fatia au fostu:

Presedinte: Ioane Popoviciu Desseanu directoriu substitutu.

Membri: Lazaru Ionescu fiscalu, Emanuelu Missiciu preceptoriu, Dr. Atanasiu Sianidoru, Ioane Rosiu si Teodor Serbu, economu.

Notariu: Petru Petroviciu.

61. Presedintele directoriu substitutu Ioanu Popoviciu Desseanu in firul decisului directiunalu din 25 martiu nou, a. c. Nr. 52 face cunoscutu: că parastasulu ordinatu pentru reposatulu barbatu binemeritatu alu natiunei Georgiu Popa fostu comite supremu alu comitatului Aradu, membru fundatoru si vicepresedinte alu Asociatiunei s'a tienutu astadi cu tóta solenitatea in biseric'a catedrala romana gr.-orientale de aicea.

Determinat:

Se ieá la cunoscinta.

62. Comisiunea emisa pentru censura raportelor si a computelor intrate de la respectivii colectanti ai asociatiunei in privint'a dispusetiunilor facute din partea adunarii generali pentru licvidarea si incasarea restantelor de oferte ale membrilor asociatiunei, si cu reducere la decisele directiunale de sub Nr. 43 si 68 din anulu trecutu, apoi in urmarea celor din anulu acestu sub Nr. 5, 40 si 57 face aratare ulterioara: că desi o parte ale elaboratorilor dejá intrate de la unii colectanti le-au censuratu si conferatu cu protocolele de manipulatiune despre membrii asociatiunei, solvirea si restant'a ofertelor loru, totusi nu se vede in aceiasi dorita pusestiune de a poté compune licuidatorulu generalu, a face computulu recerutu si bilantiulu ordinatu de adunarea generala, prin care se se arate cu precisiune si evidintia tóta starea materiala si respective pretensiunile ce le are asociatiuna de ani indelungati la membrii restantieri, din unica causa: căci cea mai mare parte a colectantilor denumiți spre scopulu acestei licvidari, n'a corespusu nici pana astadi recer-

*) Vedi intre variatii: Indreptare in nr. v. Red.

carilor facute de a face computu cu singuratici membri restantieri, si a tramite resultatu spre mai departe peraptare aicia.

Determinat:

Fiindca terminulu adunarii generale ce este de a se tiené in lun'a viitora alui Maiu — se apropia, si directiunea acésta in privint'a insarcinarii primite de la adunarea generala din anulu trecutu pentru afacerile cestionate se vede in cea mai mare perplesitate, nefindu in stare nici de astadata a produce resultatul dorit, „despre starea lamurita a licuidarii si incasarii enormalor restante”, din acea durerósa causa: că cea mai mare parte a respectivilor confrati si domni colectanti in man'a repetitelor provocari urgente, n'a sucursu cu ajutoriulu si bunavointia pentru care au fostu rugati in moritulu agendelor primite si necesarie spre realizarea licuidarii amintitelor restantii; — se decide, ca toti aceia domni colectanti caror'a a trimis actele de aicea sub Nr. 43 si 68 si cari la repetita provocare directiunala „nici pana in diua de astadi” n'a binevoitou a asterne resultatul dorit, — se se provoce „inca mai odata” pe calea foiloru nóstre natiunale ca recunoscendu densii necesitatea intetitoré a cestinatelor misiuni, său se grabesca a efectu numai decatu agendele asupra loru luate, si a strapune directiunei resultatul dorit pana la „1 maiu a. c.” să decumva nu vor poté sucurge cu ajutoriulu si sprinirea naintarei scopurilor sublimi ale asociatiunei nóstre, in asemenea casu neasceptat, — „se restituie” tóte actele transiselor de aicea pentru dispusetiune ulterioare. —

63. Colectantele cercului Oravitia domnului comisariu de securitate Basiliu Bordanu strapune, — in urmarea provocarei directiunale din 9 januariu nou, a. c. Nr. 32 — pe langa o lista, diferite efecte daruite din partea unor pré stimate dame romane de acolo, pe scopulu sortiturei de loteria ce se va arangia in folosulu asociatiunei cu ocasiunea fiitoriei adunari generale. —

In legatura cu acésta notariulu directiunei Petru Petroviciu face aratare: că spre scopul acestu au mai intrat si din alte parti diferite efecte daruite, care se afia depuse la domnulu presedinte substitutu, éra de la respectivii domni colectanti ceia lalti, inca n'a intrat nici listele trimise cu decisulu de sub Nr. 32 nici daruirile pentru cari au fostu positi si a procurá si strapune pana la terminulu defiptu din 31 martie a. c.

Determinat:

Tóte efectele pana acum daruite si intrate sunt de a se depune in sortiment si a se păstra in localitatea menita la Dlu presedinte, precum si cele ce vor mai intră inca; éra numele daruitorilor — in sensulu apelului facutu — la timpul seu se vor publica prin foile natiunale. —

Mai departe se decide: că spirandu terminulu defiptu pentru procurarea astorfelui de daruri, si fiindu inpedecata comisiunea insarcinata cu compunerea planului si a sortiturelor de loteria, — din lips'a cantitathei recerute ale efectelor, — domnii colectanti se se provoce si in privint'a acésta a grabit cu procurarea daruitorilor spre acestu scopu — dupa potintia — si pentru orientarea directiunei a substerne resultatulu ori positivu ori negativu pana la 1 maiu nou a. c. —

64. Notariulu directiunei Petru Petroviciu reportéza despre efectuirea espeditiunilor din siedint'a penultima.

Determinat:

Se ieá spre scire.

65. Fiindu speditiunile forte urgente, pentru autenticarea protocolului acestei siedintie, se defige terminu pe mane la 11 óre nainte de médiadi, la care toti comembrii prezenti sunt poftiti a conveni in cancelaria asociatiunei. —

Protocolul acestei siedintie in presentia comembilor Ioane Popoviciu Desseanu, Emanuelu Missiciu, Teodor Serbu si Petru Petroviciu, cedindu-se sa a autenticat.

Aradu, in 10 aprilie nou, 1869.

Directiunea Asociatiunei natiunale aradane pentru cultur'a poporului romanu

Presedinte: Ioane Popoviciu Desseanu m/p. directoriu substitutu.

Petru Petroviciu m/p. notariulu asociatiunei.